

Profil poklica — Medicinska sestra*

(Osnutek)

Zakon o srednjem šolstvu (Ur. list SRS, št. 18/67) v 18. členu določa, da so podlaga za predmetnike in učne načrte poklicnih in tehniških šol poklicni profili. Profile teh poklicev za gospodarstvo ugotavlja Gospodarska zbornica SR Slovenije, za potrebe družbenih služb pa pristojni republiški sekretariat.

Za zagotovitev izobraževanja gospodarstvu in družbenim službam ustreznih poklicev je potrebno posamezne poklice natančno proučiti in določiti tisto vsebino, ki jo zahtevajo družba, sodobna znanost in razvojne težnje našega gospodarstva in družbenih služb. Vse te zahteve mora vključevati profil. Profil poklica je skupek zahtev, ki jih terja delo v delovnih organizacijah. Zajema pa podatke o delu, ki so v zvezi z delovnimi področji, delovnimi sredstvi in pogoji dela, ter podatke o praktičnem, strokovno teoretičnem, družbenem in jezikovnem znanju. Profili poklicev so zato izhodišče za izdelavo učnih načrtov za izobraževanje v gospodarstvu in družbenih službah ustreznih poklicev, hkrati pa koristijo tudi vsem tistim, ki jim je pri delu potrebno poznavanje poklicev. To so zlasti tisti, ki se ukvarjajo z zaposlovanjem delavcev, s poklicnim usmerjanjem mladine, in nasploh vsi tisti, ki se neposredno zanimajo za vzgojo, izobraževanje in razvoj vsakega člana naše družbene skupnosti.

PODATKI O POKLICU MEDICINSKE SESTRE

Medicinska sestra je profil poklica, katerega predmet dejavnosti je človeško življenje in zdravje, in hkrati profil zdravstvenega delavca, za katerega je značilno strokovno-intelektualno in ročno-fizično delo, pri čemer terja ročno delo v vsaki nalogi tudi intelektualno strokovno aktivnost in znanje.

V okviru svoje usposobljenosti in poklicne pristojnosti opravlja medicinska sestra del temeljnih nalog vsakega zdravstvenega delavca, in to je:

- pospeševati zdravje,
- ohranjevati življenje,
- lajšati trpljenje.

Medicinska sestra opravlja te dejavnosti v strokovnih enotah naslednjih zdravstvenih delovnih organizacij:

- v zdravstvenih domovih,
- v splošnih in specialnih bolnišnicah ter drugih zdravstvenih delovnih organizacijah (inštituti, zavodi idr.),

* Predlog za profil poklica medicinske sestre je po naročilu Republiškega sekretariata za zdravstvo in socialno varstvo izdelala »Komisija za proučevanje strokovnega šolstva« pri tem sekretariatu.

Predlog za profil poklica med. sestre dajemo s tem v javno razpravo. — Op. ured.

- v zavodih za zdravstveno varstvo,
- na zdravstvenih šolah,
- v naravnih zdraviliščih,
- v socialnih zavodih,
- v vzgojno varstvenih zavodih,
- v organizacijah Rdečega križa,
- v sanitetni službi JLA,
- v organizaciji splošnega ljudskega odpora.

V okviru temeljnih nalog vsakega zdravstvenega delavca so področja dela medicinske sestre naslednja:

- nega bolnika,
- medicinska-tehnična opravila — diagnostične in terapevtske storitve po naročilu zdravnika,
- zdravstvenovzgojno delo,
- strokovno pedagoško delo,
- socialno medicinsko delo,
- strokovno organizacijsko delo,
- nega dojenčka in malega otroka,
- medicinsko tehnična opravila,
- patronažna služba,
- zdravstvena vzgoja,
- zgodovina poklica in poklicna usmeritev.

V medicinskih inštitutih.

V naravnih zdraviliščih:

- v ambulantni službi,
- v zdraviliških-bolniških oddelkih,
- v medicinski rehabilitaciji.

V socialnih zavodih:

- v ambulantni službi,
- na bolniških oddelkih teh zavodov.

V vzgojno varstvenih zavodih:

- na oddelkih za dojenčke,
- na delovnem mestu medicinske sestre za zdravstveno varstvo otrok.

Pri organizacijah RK v naslednjih dejavnostih:

- za zdravstveno vzgojo,
- za prvo pomoč,
- za gerontologijo,
- za hišno nego bolnika,
- za nego otroka,
- v boju proti alkoholizmu,
- elementarne nesreče,
- transfuzija krvi,
- zaščita okolja idr.

V sanitetni službi JLA:

- v vojaških formacijah JLA,
- v bolnišnični službi,
- v ambulantno-specialistični službi.

V javni upravi.

V organizaciji splošnega ljudskega odpora.

Način izobraževanja

Izobraževanje za poklic medicinske sestre ureja zakon o srednjem šolstvu in poteka v srednji štirimletni šoli (Ur. l. SRS, št. 18/67). Izobraževanje višjih medicinskih sester ureja zakon o visokem šolstvu (Ur. l. SRS, št. 9/69) in poteka na oddelku za medicinske sestre v Višji šoli za zdravstvene delavce. Šolanje traja 3 leta. Strokovno teoretično znanje, ki oblikuje profil medicinske sestre, je zajeto v zaključenih smiselnih celotah (predmetih), kar pa pri izdelavi učnega načrta ne onemogoča razporeditve učne snovi na smiselne didaktične enote.

Strokovno teoretično znanje predstavlja osnovo za upravljanje praktičnih nalog in hkrati za razumevanje človekove osebnosti ter njegovih zdravstvenih problemov, tako v zdravju kakor v bolezni; praktično delo je prav zato nujno neposredno povezano s teoretičnim znanjem.

Značilno za izobraževanje medicinskih sester je, da se praktični pouk razdeli na vaje v kabinetu pred vajami v resnični življenjski situaciji na delovnih mestih zdravstvenih delavcev. »Učni objekt« je zdrav in bolan človek, kar terja posebno metodiko praktičnega pouka. Posebne so tudi učne situacije, ki jih je treba v šolskem programu dinamično načrtovati in izkoristiti, ker so pogojene z dinamiko in kazuistiko tako v bolnišnični kot v izvenbolnišnični zdravstveni službi.

Tako teoretični kot praktični pouk mora biti integriran z vzgojo k delovnim navadam in k etični trdnosti, kajti:

1. »Predmet dela je čisto poseben — človeško življenje in zdravje. Zato zasluži prav posebno skrb, napake pri delu imajo lahko za posledico neprecenljivo in nepopravljivo škodo.

2. Delo medicinske sestre ni obrt, marveč poklic. Dokaz temu so dolžnosti, neodvisne od delovnega razmerja, npr. dolžnost prve pomoči, dolžnost pomagati — ne glede na lastno varnost — v množičnih nesrečah, epidemijah in pri podobnih dogodkih. Za kršitev teh dolžnosti so v nekaterih primerih predvidene celo kazni, pravic pa navedena obveznost ne daje.

3. Bolnik je proti zdravstvenemu delavcu vedno v podrejenem položaju. Mora mu zaupati, in sicer v dvojnem pogledu: da svoje delo obvlada in da bolniku vedno hoče dobro. Brez takega zaupanja si ne moremo misliti uspešnega zdravljenja.

4. Zelo težko, često pa praktično nemogoče je nadzorovati postopke pri zdravljenju, in sicer tako zdravnikove ukrepe kakor tudi tista dejanja, ki jih zdravnik zaupa sodelavcem. Zato je toliko važnejša notranja etična kontrola.

V tem je nadaljnja temeljna razlika od večine drugih poklicev«, npr. tehnikov.

Matematično-naravoslovno znanje je namenjeno splošni izobrazbi in tvori hkrati osnovo za razumevanje bioloških procesov v človekovem organizmu ter osnovo za razumevanje fizikalnih, kemičnih, biokemičnih in drugih preiskav ter terapije.

Družbeno in jezikovno znanje, telesna vzgoja, obramba in zaščita pripravljajo medicinsko sestro za aktivno delo občana-samoupravljavca. Ta znanja so vključena v različne učne predmete, ki jih predpiše strokovni svet Zavoda za šolstvo SR Slovenije v sporazumu z Republiškim sekretariatom za zdravstvo in socialno varstvo posebej za ta poklic.

Izobraževanje za poklic medicinske sestre je namenjeno mladini, pa tudi odraslim, ki so že zaposleni. Obseg znanja in druge zahteve poklica se tudi za

odrasle, ki so že zaposleni, ne menjajo. Različne so samo organizacijske oblike in učno-vzgojne metode v izobraževalnem procesu, prilagojene odraslim.

Način pridobivanja družbenega priznanja za poklic medicinske sestre urejata Zakon o zdravstvu in Kodeks etike zdravstvenih delavcev.

Posebnosti poklica

Za ta poklic je značilno delo z zdravimi in bolnimi ljudmi v vseh življenjskih obdobjih. Je pretežno ženski poklic. Daje možnost zaposlitve v različnih zdravstvenih delovnih organizacijah s potrebnim prilagajanjem, za katero mora biti medicinska sestra usposobljena.

V poklicnem udejstvovanju je samostojna na področju nege, zdravstvene vzgoje in patronažnega varstva. Opravlja v zvezi z diagnostiko in terapijo opravila po naročilu zdravnika. V opazovanju bolnika v nujnih intervencijah in dajanju prve pomoči opravlja v okviru svoje strokovne usposobljenosti storitve, ki mejijo na terapijo in posegajo vanjo. O takih storitvah pa je dolžna čimprej obvestiti zdravnika.

PODATKI O DELU V POKLICU

Značilna dejavnost

Po vsebini dela je za profil medicinske sestre tako v bolnišnični kakor v izvenbolnišnični zdravstveni službi karakteristično, da je zdravstveni delavec, pa tudi socialni in vzgojni delavec na zdravstvenem področju. Kolikšen delež navedenih komponent enovite dejavnosti prevladuje, pa je odvisno od delovnega mesta. Dejavnost poklica ni polnovredna, če se iz celote docela izloči ali negira katerakoli od naštetih komponent.

Delovno področje

V delovno področje medicinske sestre sodi po definiciji SZO in po uveljavljeni praksi v naši zdravstveni službi petero dejavnosti:

1. Skrbi za strokovno in večšo nego in skrbstvo bolnega in onemoglega v skladu z njegovimi fizičnimi, emocionalnimi in socialnimi potrebami, ne glede na to, ali se ta nega ali skrbstvo izvaja v bolnišnici, na domu ali v osnovni zdravstveni službi.

2. V zvezi z ugotavljanjem in zdravljenjem bolezni opravlja medicinska sestra po zdravnikovem naročilu niz medicinsko-tehničnih opravil in je v tej dejavnosti član tima zdravstvenih delavcev.

3. Medicinska sestra dela kot zdravstvena vzgojiteljica in svetovalka bolnikov, svojcev, družin na domovih, pa tudi v bolnišnicah in drugih zdravstvenih delovnih organizacijah, šolah in v industriji. Tesen in neprekinjen stik z zdravimi varovanci, bolniki in njihovimi svojci ji daje možnost in nalaga dolžnost, da v preprosti razumljivi govorici posreduje ljudem znanstvena dognanja iz zdravstva in tako prispeva k napredku zdravstvene prosvetljenosti in kulturi naroda.

4. Opazuje, meri, zapisuje in poroča o fizioloških in patoloških pojavih psihosomatične narave pri bolnikih. S tem pomaga zdravniku pri narejanju diagnoze, presoji stanja in pri ukrepanju. Na opazovanje opira medicinska sestra svojo lastno presojo o bolnikovih potrebah in odločitve o vrsti, obsegu in metodah storitev, ki sodijo v nego. Opazuje subjektivne in objektivne raz-

mere, ki pomembno vplivajo na človekovo zdravje in o teh opažanjih poroča drugim članom zdravstvenega tima ali organom, ki so odgovorni za posamezna vprašanja.

5. Medicinska sestra izbira, usposablja in vodi pomožno zdravstveno osebje, ki je potrebno za opravljanje službe v bolnišnicah, v drugih zdravstvenih delovnih organizacijah in v socialnih zavodih. V to funkcijo spada tudi ocenjevanje teh potreb in določanje nalog pomožnemu osebju v skladu z bolnikovimi potrebami.

6. Medicinska sestra sodeluje z drugimi člani zdravstvenega tima, ko se razčlenjujejo potrebe zdravstvene službe in ko se o teh potrebah odloča. Sodelovanje pri načrtovanju gradnje zdravstvenih zavodov ter njih opreme s potrebnim inventarjem in pripomočki, od česar je odvisno uspešno sestrsko delo.

AD 1. NEGA BOLNIKA

a) Skrb in ukrepi za higiensko vzdrževanje ožjega in širšega bolnikovega okolja:

- naročanje in nadziranje gospodinjskih del,
- priprava razkužil,
- pouk in vodstvo snažilk in strežnic.

b) Pomoč bolniku do terapevtsko zaželene lege in pri gibanju:

- postiljanje,
 - prestiljanje,
 - menjava posameznih delov posteljnine,
 - ureditev fiziološkega položaja,
 - ureditev sedečega in poredčega položaja,
 - ureditev bočnega položaja,
 - ureditev trebušnega položaja,
 - ureditev Trendellenburgovega in temu nasprotnega položaja,
 - ureditev komolčno-kolenskega položaja,
 - ureditev Simsovega položaja,
 - ureditev Quinckejevega položaja,
 - ureditev ležišča pri poškodbah hrbtenice,
 - nameščanje varnostne ograje,
 - dviganje v postelji,
 - obračanje ležečega bolnika,
 - obračanje bolnika v mavčevi postelji,
 - preprečevanje preležanin,
 - obračanje, ureditev ležišča,
 - uporaba pripomočkov za razbremenitev pritisku izpostavljenih leg,
 - uravnavanje bolnikove lege za preprečevanje mišičnih kontraktur in otrdelosti sklepov,
 - pomoč pri vstajanju in hoji,
 - prenašanje bolnika po eni, dveh, treh in več osebah,
 - prenašanje z nosili po ravnem, po stopnicah,
 - prevažanje na postelji, na vozičku,
 - nega v naslonjaču.
- c) Pomoč bolniku pri vzdrževanju osebne higiene in estetske urejenosti:
- umivanje obraza,
 - umivanje do pasu,
 - toaleta genitalij,

- umivanje nog na postelji,
- posteljna kopel,
- kopel v kadi in pod prho,
- sedežna prha,
- umivanje rok na postelji pod tekočo vodo,
- kopanje bolnika s poškodbami in ohromitvami,
- nega ust, zob, nega proteze,
- umivanje las in česanje,
- britje,
- nega nohtov,
- depedikulacija,
- depilacija,
- odpravljanje temenic,
- naročanje in vzdrževanje čistega bolniškega perila,
- oblačenje in slačenje bolniške srajce, pižame in drugih oblačil,
- previjanje dojenčka, oblačenje malega otroka,
- ravnanje z umazanim perilom.
- d) Skrb za vzdrževanje makro- in mikroklima:
 - splošno ogrevanje bolnika,
 - nega nedonošenčka in novorojenčka v inkubatorju,
 - uporaba tehničnih pripomočkov,
 - lokalna aplikacija grelnih in hladilnih teles s posebno pozornostjo pri ogrevanju otrok, bolnikov z motnjami zavesti, z ohromitvami, neprištevnih in duševno bolnih,
 - obkladki, ovitki.
- e) Pomoč bolniku pri prehrani, prebavi in izločanju:
 - evidenca o vrsti diete,
 - naročanje in prevzemanje obrokov,
 - ravnanje s tehničnimi pripomočki za transport hrane, transportna posoda, grelni vozički, individualni pladnji,
 - razdeljevanje na individualne odmerke,
 - postrežba na postelji, v jedilnici,
 - hranjenje hudo prizadetega z žlico (pitanje), po cevki,
 - hranjenje po sondi,
 - hranjenje po gastrostomi,
 - opazovanje bolnika pri hranjenju,
 - urejanje bolnikove prehrane pred preiskavami in terapevtskimi intervencijami (tešč, tekoča hrana, diagnostične diete),
 - pomoč bolniku pri bljuvanju,
 - opazovanje, zapisovanje in shranjevanje izbljuvka v diagnostične namene,
 - pomoč pri defekaciji,
 - nameščanje posteljne posode ležečemu bolniku,
 - nameščanje bolnika na sobno stranišče,
 - opazovanje in zapisovanje pogostnosti iztrebljanja, lastnosti in količine fecesa, patološke primesi,
 - shranjevanje fecesa, odvzem in pošiljanje na diagnostične preiskave,
 - čiščenje, razkuževanje in vzdrževanje posteljnih posod,
 - ravnanje s fecesom pri nalezljivih boleznih,
 - čistilna klizma,
 - aplikacija črevesne cevke,
 - nega bolnika z ileostomo in kolostomo,

- nameščanje receptorjev pri ileostomi in kolostomi,
- nega inkontinentnega bolnika; ureditev postelje, uporaba posebnega perila, obleka in oblačenje, evidenca opravil,
- pomoč ležečemu bolniku pri mikciji,
- opazovanje izločanja urina, pogostnosti, količine urina, spremljajočih pojavov, lastnosti urina,
- merjenje 24-urne količine urina,
- odvzem urina in pošiljanje na diagnostične preiskave,
- katetrizacija žene, moškega,
- nega bolnika s trajnim katetrom,
- nega bolnika z inkontinenco urina,
- zbiranje urina pri dojenčku in malem otroku,
- ravnanje z urinsko steklenico in drugo posodo za urin — čiščenje, dezinfekcija, sterilizacija,
- pouk bolnika in svojcev o dajanju urina in fecesa za preiskavo, o merjenju diureze, o čistilni klizmi, o negi inkontinentnega bolnika.
- f) Pomoč bolniku za uspešno dihanje:
 - opazovanje dihanja,
 - zapisovanje in poročanje,
 - ukrepi za olajšanje oteženega dihanja,
 - ureditev ustrezne lege,
 - zračenje,
 - dihalne vaje,
 - aplikacije kisika,
 - nega bolnika v kisikovem šotoru,
 - nega nedonošenčka v inkubatorju,
 - ukrepi za boljšo ekspektoracijo:
 - a) pomoč pri kašljanju,
 - b) vlaženje zraka,
 - c) inhalacije,
 - d) aspiracije,
 - nameščanje bolnika v položaj za izkašljanje,
 - opazovanje lastnosti izpljunka, merjenje količine, odvzem za preiskave, ravnanje s posodami za izpljunek (razkuževanje),
 - pouk bolnika o pravilnem kašljanju, oddaji izpljunka za preiskave in ravnanje s kužnim izpljункom in posodo.
- g) Delo v zvezi z medikamentoznim zdravljenjem:
 - naročanje zdravil,
 - vzdrževanje depoja zdravil,
 - evidenca potrošnje zdravil,
 - dajanje zdravil po naročilu zdravnika: per os, per rectum, v obliki injekcij, z vdihavanjem, nanašanjem raztopin, mazil, past, obližev idr. na kožo in sluznico, z izpiranjem organov, zdravilne kopeli,
 - vtiranje mazil, dajanje zdravil v oči, ušesa, nos,
 - asistenca in opazovanje bolnika pri instilacijah.
- h) Opazovanje, merjenje, zapisovanje in poročanje:
 - barve, izpuščaji in druge patološke spremembe na koži, vidnih sluznicah, zenicah,
 - izraz bolečine,
 - lokomotorne in statične funkcije,
 - krvavitve,
 - apetit,

- požiranje,
- bolnikova reakcija na terapijo in preiskavo,
- izločanje in izločki,
- psihične funkcije, motnje zavesti, orientacije v prostoru in času, spanje, bolnikovo razpoloženje, evforičnost, apatičnost, razdražljivost, zmedenost, neosnovana potrtoost, čustvena neprilagodljivost, vedenjske motnje, sodelovanje bolnika pri zdravljenju in stopnjah njegove zdravstvene prosvetljenosti,
- merjenje in zapisovanje telesne temperature, dihanja, pulza, krvnega pritiska, telesne teže, višine, obsega prsnega koša, obseg ekstremitet in drugih delov telesa,

- merjenje vida, sluha, snemanje plantograma idr.

i) Pomoč bolniku v zaposlitvi in razvedrilu:

- v okviru bolnikove sposobnosti, medicinske indikacije in bolnikovega interesa skrbi za tiste vrste zaposlitvene terapije, ki ne terja izrecne usposobljenosti delovnega terapevta.

Pri osamljenih bolnikih navezuje stike s svojci, ureja obiske glede na bolnikovo stanje.

j) Sprejemi, premestitev in odpust bolnika vključuje skupek že doslej navedenih opravil, posebej pa še:

- skrb za bolnikovo lastnino,

- spoznanje bolnika s »hišnim redom« in mentalno higienski postopek za pomoč bolniku in varovancu v prilagajanju na novo okolje.

k) Nega umirajočega in pietetna oskrba umrlega vključuje mnoga že doslej navedena opravila, posebej še:

- neprekinjeno prisotnost,

- izpolnjevanje želja, lajšanje težav in pomirjenje,

- skrb za druge bolnike ali prisotne,

- posmrtno oskrbo umrlega (toaleta, oblačenje, ureditev videza po ustaljeni kulturi),

- skrb za lastnino umrlega,

- mentalno higiensko oporo svojcem.

Ad 2. MEDICINSKO-TEHNIČNE STORITVE

K temu sodijo mnoge že doslej navedene storitve, posebej pa še:

- priprava bolnika in instrumentarija ter pomoč zdravniku pri kliničnih pregledih, pri intervencijah male kirurgije (oskrba rane, sednosti, popka novorojenčka), pri punkcijah, pri endoskopijah,

- priprava bolnika za rentgenske preglede,

- odvzem in odprema preiskovalnega materiala za kemične, biokemične, bakteriološke in virološke preiskave in odprema za citološke preiskave,

- priprava bolnika, medikamentov in pripomočkov ter po naročilu zdravnika dajanje injekcij v kožo, pod kožo in v mišico, po posebnem pooblastilu tudi v žilo,

- snemanje EKG, razne meritve (vizus, avdiometrija, oscilometrija itd.),

- sodelovanje pri reanimaciji.

Ad 3. ZDRAVSTVENA VZGOJA

Na vseh delovnih mestih medicinskih sester obstaja potreba po zdravstvenovzgojnem delu. Patronažna služba pa je izrazito zdravstvenovzgojna dejavnost.

Vsebina zdravstvenovzgojnega dela medicinske sestre:

- higiena: osebna, stanovanja in okolja, prehrane, dietetike;
- higiena nosečnosti in priprava na porod;
- nega novorojenčka, dojenčka in malega otroka;
- nega bolnega otroka;
- nega odraslega bolnika;
- prva pomoč.

AD 4., 5. in 6. — Ugotovitev velja za vsa delovna mesta medicinskih sester.

PODATKI O DELOVNIH POGOJIH

Razen medicinske sestre v patronažni službi dela medicinska sestra v bolnišnični, ambulantni službi in drugih zavodih v relativno urejenih delovnih prostorih, v katerih pa je pogosto izpostavljena naslednjim zdravju škodljivim vplivom, kot so:

- visoka temperatura (operacijska soba),
- nagle spremembe klime,
- okužba s klicami, še posebej okužba s klicami, odpornimi proti antibiotikom,
- prenos infekcije v svojo družino,
- delo pri umetni razsvetljavi in ventilaciji,
- izpostavljanje škodljivemu žarčenju,
- izpostavljanje alergogenim dražljajem (pogostna uporaba razkužil).

Pri oskrbi bolnikov, zlasti v bolnišnicah, mora v razmeroma kratkih časovnih presledkih delati tudi ponoči in v dopoldanskih oz. popoldanskih turnusih, kar jo izpostavlja menjavanju delovnega in življenjskega ritma.

Medicinska sestra opravlja svoje delo pretežno stoje in veliko hodi. Nega bolnika terja tudi pripogibanje, včasih dalj časa trajajoče prisilne drže, pogostno dviganje in potiskanje bremen.

Mnoga opravila terjajo spretno in zelo precizno delo z rokami. Pri delu je izpostavljena psihični tenziji, jok, strah, ker opazuje in doživlja trpljenje, borbo za življenje, agonije, invalidnost, prerese svojcev, socialne stiske, osebnostne in družinske konflikte.

Pogosto je izpostavljena tudi neugodnim čutnim zaznavam — vidnim, vonjalnim in slušnim.

Psihične in psihofizične lastnosti, ki jih zadeva delo:

- ljubezen in zanimanje za človeka, pripravljenost pomagati in veselje do dela,
- telesno in duševno zdravje, ki se ugotovi ob sprejemu v šolo,
- čut odgovornosti,
- smisel za točnost, natančnost, red in disciplino,
- smisel za higieno in osebno urejenost,
- splošna iznajdljivost, sposobnost hitre iznajdljivosti v nujnih in novih situacijah,
- spretnost rok in prstov.

PODATKI O ZNANJU, KI GA ZAHTEVA POKLIC

Poprejšnje znanje

- Osnovna šola kot pogoj za vpis na srednjo šolo za medicinske sestre.
- Gimnazija ali srednja strokovna šola kot pogoj za vpis na Višjo šolo za zdravstvene delavce.

Teoretično in praktično znanje za poklic medicinske sestre

1. Poklicno usmerjanje (zgodovina nege, poklica in etika zdravstvenega delavca)
2. Biologija
3. Anatomija in fiziologija
4. Hranoslovje in gospodinjstvo
5. Splošna nega bolnika
6. Razvoj, nega in prehrana zdravega otroka
7. Mikrobiologija, virologija, parazitologija s sterilizacijo in dezinfekcijo
8. Higiena
9. Splošna in medicinska psihologija
10. Farmakologija
11. Osnove splošne patologije
12. Osnove tehničnih aparatov in instrumentov za diagnostiko in terapijo
13. Osnove medicinske propedeutike
14. Interne bolezni z nego internističnega bolnika in dietetika
15. Pediatrija z nego bolnega otroka in dietetika
16. Infekcijske bolezni z nego infekcijskega bolnika in epidemiologija
17. Nevropsihiatrija z nego nevrološkega bolnika in psihiatričnega bolnika
18. Kirurgija in prva pomoč
19. Osnove ortopedije, fizioterapije, delovne terapije in rehabilitacije
20. Osnove okulistike
21. Osnove otorinolaringologije
22. Porodništvo in ginekologija ter nega nosečnice, porodnice, otročnice, novorojenčka in ginekološke bolnice
23. Socialna medicina:
 - osnove sociologije,
 - socialne bolezni,
 - organizacija zdravstvene službe, zdravstvena zakonodaja,
 - osnove zdravstvene statistike,
 - zdravstvena vzgoja,
 - patronažna služba.

PRAKTIČNO ZNANJE

Ad 4. Poznavanje živil, higiensko ravnanje z živili, kuhanje, sestava jedilnikov, preračunavanje hranilne vrednosti živil in razmerij hranilnih snovi, obvladanje tehnike gospodinjskih opravil, poznavanje in ravnanje s kuhinjskimi in gospodinjskimi pripomočki, aparati, opremo in materiali. Sposobnost za sestavljanj egospodinjskega proračuna, privatnega in zavodskega.

Ad 5. Vse storitve, ki sodijo v okvir splošne nege (glej — delovno področje medicinske sestre).

Ad 6. Razpoznavanje značilnih znamenj somatičnega razvoja otroka v posameznih razvojnih obdobjih. Nega novorojenčka, dojenčka in malega otroka.

Ad 7. Dezinfekcija, sterilizacija, aseptična tehnika, tehnika odvzema kužnega materiala za bakteriološke, virološke in parazitološke preiskave, vrednotenje izvidov.

Ad 8. Sposobnost aplikacije higienskih načel v svojem osebnem življenju in v okolju, kjer dela.

Ad 10. Sposobnost aplikacije zdravil po zdravnikovem naročilu glede na obliko, način, čas, farmakološki učinek, prehrano. Sposobnost opazovanja spremljajočih pojavov in komplikacij pri diferentnih zdravilih. Sposobnost za vzdrževanje depoja zdravil na bolniški enoti s posebnim poudarkom na materialno in zdravstveno odgovornost za zlorabe. Naročanje zdravil in vodenje evidence in potrošnje. Sposobnost čitanja ordiniranih zdravil, poznavanje terapevtske toksične in letalne doze pri diferentnih zdravilih. Sposobnosti izračunavanja in pripravljanja raztopin.

Ad 12. Opravljanje osnovnih meritev.

Ad 13. do 21. Sposobnost prilagajanja metod osnovne nege bolnikovim potrebam glede na vrsto bolezni in stanje bolezni. Sposobnost opazovanja, zapisovanja in poročanja o simptomih, sposobnost za presojo resnosti bolezenskega stanja in poteka bolezni. Razpoznavna pojava in preprečevanje komplikacij.

Priprava bolnika, pribora in asistenca zdravniku pri kliničnih preiskavah in meritvah. Priprava bolnika in pribora ter asistenca zdravniku pri terapevtskih storitvah ustrezno vrsti bolezni in stanja. Priprava bolnika za preiskave ustrezno posameznim boleznim. Osnovne laboratorijske preiskave, vrednotenje izvidov.

Ad 22. Sestavljanje poročil, jemanje socialne anamneze, metode zdravstvenovzgojnega dela, metode patronažne službe.

Medicinska sestra mora biti seznanjena tudi z osnovami administrativno-tehničnih del ter osnovami poslovnega in analitičnega dela:

- evidentiranje podatkov in dogodkov,
- zbiranje in pripravljanje statističnih podatkov,
- izpolnjevanje formularjev in dokumentov,
- arhiviranje,
- telefoniranje,
- pisanje zapisnikov,
- sestavljanje poročil,
- izdelovanje opisov,
- analiziranje dela.

Del programa praktičnega znanja se izvaja v obliki praktičnih vaj, nalog, demonstracij in nastopov v sklopu strokovnih predmetov v šolskih učilnicah in kabinetih, del programa pa kot praksa na različnih delovnih mestih v posameznih zdravstvenih delovnih organizacijah.

Matematično, naravoslovno, družbeno in jezikovno znanje ter telesna in spolna vzgoja, obramba in zaščita so vključene v različne učne predmete, ki jih za poklic medicinske sestre posebej predpiše strokovni svet Zavoda za šolstvo SRS v sporazumu z Republiškim sekretariatom za zdravstvo in socialno varstvo.

Viri:

1. Urbančič, Dina: Medicinska sestra v bolnišnični službi, Medicinska sestra na terenu št. 1 — letnik 1957.
2. Milčinski, prof. dr. Janez: Odgovornost medicinske sestre z etične in pravne plati. Zdravstveni obzornik št. 2—3, letnik 1967.
3. Kodeks etike zdravstvenih delavcev SFRJ.